
Studenti ať školné platí

Studenti ať školné platí

5.3.2012 Mladá fronta DNES Strana 9 Názory, autor: Cyril Svoboda

Vláda má zavést klasické školné na vysokých školách. Nemá smysl hrát si na zápisné.

Na toto téma vypukla válka mezi veřejnými vysokými školami a ministrem. Do debaty se zapojil i prezident republiky. Tak silné téma to je. Nepochybně zajímá i rodiče budoucích studentů.

Vznikne konkurenční prostředí mezi všemi vysokými školami.

Soukromé nebudou moci naříkat, že jsou diskriminovány, a veřejné budou muset vzít na vědomí soukromé jako partnery.

Cesta ke zvýšení vzdělanosti vede od nivelizace k vytvoření výběrového školství již na úrovni středních škol. Je nutné, aby systém zůstal otevřený, protože každý musí mít rovný přístup k nejlepšímu možnému vzdělání podle svých sil, schopností a zájmu. Sociální postavení nesmí hrát roli v přístupu ke vzdělání. Naproti tomu mít veřejně označené náročnější školy vedle méně náročných není chyba, jestliže bude zachováno, že vysokoškolské vzdělání má být dostupné každému bez ohledu na stav jeho peněženky.

Co s univerzitami

Lidé se liší ve svých schopnostech, nadání, vůli, ctižádosti a představě o svém životě. Tomu má nabídka škol strukturovaně odpovídat. Proto dávám k úvaze realizovat následující kroky:

1. Univerzity: Vysoké školy budou rozděleny na univerzity (vysoké školy náročnosti kategorie A) a na ostatní vysoké školy. Tyto školy nebudou moci užívat označení univerzita. Zákon by stanovil kritéria k vyhodnocování náročnosti studia a k tomu vytvořený samosprávný orgán by podle nich sestavoval pořadí vysokých škol sestupně podle jejich náročnosti v obou skupinách.

2. Státní maturita: Je třeba nadále trvat na státní maturitě ve dvou stupních obtížnosti. Kdo zvládne náročnější kategorii, bude mít možnost vstupu na univerzitu bez přijímacího řízení, případně jen zjednodušeným výběrovým procesem.

Zvládnutí maturity v náročnějším stupni bude samo o sobě dokladem schopnosti pokračovat ve studiu na univerzitě. Pro ostatní uchazeče by na univerzitě probíhalo přijímací řízení, jak je známe dnes.

Dotace na obory

3. Dotace na obory, ne na studenta: Stát by vyhodnotil potřebu jednotlivých oborů a podle potřebnosti by na ně poskytl peníze. Vysoká škola, která by měla třeba více než 75 procent takových oborů, by měla nárok na označení univerzita. Jinak školy mohou mít jeden nebo několik takových oborů. To je dobrá zpráva pro soukromé vysoké školy.

4. Zásah veřejné moci: Na začátku by musel zákon určit, které školy budou univerzitami. Bohužel to je řešení oktrojované. Na svém rozdělení se školy nikdy nedohodnou. Počet univerzit by neměl vzhledem k velikosti naší země přesáhnout počet nanejvýš deseti. Systém musí zůstat otevřený podobně jako ligová tabulka, aby mohly univerzity spadnout do kategorie vysokých škol, klesne-li počet jejich dotovaných oborů pod hranici stanovenou zákonem, a naopak aby se vysoká škola mohla stát univerzitou, splní-li stanovená kritéria.

5. Školné: Na univerzitách, na rozdíl od jiných vysokých škol, by bylo školné regulované, protože jim bude zachován státní příspěvek v nejvyšší míře. V zásadě by se jen prohloubil stav, kdy na vzdělání přispívají studenti, kteří studují dlouho nebo s nevalnými výsledky. Nejlepší studenti by nemuseli platit nic. Například ti, kteří by dosahovali studijních výsledků v průměru do 1,75, by školné neplatili vůbec.

Tím by se zajistilo, že vzdělání nebude uzavřeno ani sociálně nejslabším, pokud budou dosahovat výborných výsledků. Navrhované řešení povede k pozitivním výsledkům: Za a.: Přirozeně dojde k rozdělení v kvalitě již na úrovni středních škol. Vybírat si budou moci jak rodiče vhodnou školu pro své děti, tak ředitelé středních škol nejvhodnější učitele a schopné studenty.

Za b.: Studium bude společností vnímáno jako celoživotní proces.

Rodiče budou mít větší odpovědnost za přípravu svých dětí, aby ty byly přijaty na vhodnou střední školu. Možná budou muset přizpůsobit i výběr základní školy.

Více prostředků

Za c.: Vznikne výběrové školství podle náročnosti, které přispěje ke zvýšení vzdělanosti. Protože nebude příspěvek na studenta, bude univerzita svobodná a nebude se rozpakovat vyhodit studenty neschopné nebo neochotné splňovat

kritéria vzdelávacieho procesu. 4. Univerzity budú mať viac prostriedkov na rozvoj vzdelávania, vedy a výskumu. Zaplatí lépe své učitele a budú si moct medzi nimi vybírat. Pozvednou se nároky na učitele a učitelé budú lépe zaplacení. Učit na univerzitě bude prestižní. Budou se věnovat svým studentům. Každá vysoká škola bude mít šanci stát se univerzitou bez ohledu na velkorysost státu, ale na základě výsledků své pedagogické a vědecké činnosti.